
СТАТУС БЕЗВІСТИ ЗНИКЛИХ ТА ПОЛОНЕНИХ

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ЮРИДИЧНА СОТНЯ»

Що робити, якщо член вашої сім'ї (військовослужбовець) потрапив у полон чи зник безвісті?

1
крок

Зібрати необхідні дані про особу.

Вам необхідно зібрати максимум інформації (за можливості).

- ПІБ, дату народження, посаду та звання військового;
- номер чи контактні дані військової частини в якій служив/військкомату яким призивався;
- копії документів: паспорту, військового квитка, ідентифікаційного коду;
- контактні дані побратимів тощо.

2
крок

Звернутись із наявними даними до відповідних органів.

Куди звертатись?

Зараз в країні не існує єдиного органу, відповідального за пошук безвісти зниклих та полонених "від а до я", але існує низка органів які виконують ті чи інші функції, зокрема із пошуку та систематизації даних.

Як звертатись?

Радимо звертатися до таких органів в письмовій формі на поштові адреси або ж офіційні електронні адреси, а також до тих міжнародних організацій, які ми зазначаємо нижче. Телефонні дзвінки та чат-боти також дають позитивні результати.

УВАГА! Не повідомляйте особисту інформацію (дату народження, посаду, місце служби тощо) про зниклих або полонених військовослужбовців публічно до моменту надання відповідної інформації зі сторони росії, оскільки такі дані можуть нанести шкоду полоненому військовослужбовцю. Також уважно перевіряйте, чи не є ворожими чат-боти, у які надаєте інформацію.

1. Офіційна заява до ТЦК та СП (колишні військкомати)

Родичі військовослужбовців повинні звернутись за інформацією до ТЦК та СП за місцем свого постійного проживання або за місцем призову військового на службу.

Якщо у ТЦК та СП не має відомостей про місце перебування військовослужбовця, керівник зобов'язаний направити запит до військової частини за місцем служби військовослужбовця або до відповідного кадрового органу, в якому ведеться облік особового складу.

2. Звернення до Національного бюро з пошуку людей.

НПА: Створено відповідно до вимог ст. 122 Женевської Конвенції про поводження з військовополоненими (III) від 12.08.1949 (у чинній редакції від 08.02.2006) (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text) та ст. 136 Женевської Конвенції про захист цивільного населення під час війни (IV) від 12.08.1949 (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text).

Функції виконує Державне підприємство «Український Національний центр розбудови миру», створене Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України.

Повноваження: збір даних та ведення реєстру військовополонених, загиблих, зниклих безвісті, незаконно затриманих, зокрема і цивільних осіб, які перебувають під контролем держави-агресорки.

Як звернутись?

Інформацію про полон, депортацію, чи зникнення особи можна залишити наступними шляхами:

- Шляхом подання письмової заяви
- Шляхом звернення на гарячу лінію чи боти
- «Гаряча лінія» Національного інформаційного бюро: 1648
- Для дзвінків з-за кордону: +380 44 287 81 65
- Також на сайті: <https://nib.gov.ua/uk/> можна отримати додаткову інформацію, а також повідомити про полон чи зникнення за посиланнями на
- VIBER-БОТ: https://chats.viber.com/nib_uncp_bot,
- TELEGRAM-БОТ: https://t.me/nib_uncp_bot
- GOOGLE-ФОРМУ: <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfrVFSbSOyA2qRRTo2M4W8h14mstwyEyMpK7V184cDAjqulOw/viewform>

Адреса: 03186, м. Київ, Чоколівський бульвар, 13

3. Звернення до нацполіції

Повноваження:

- ▶ Військовослужбовець може перебувати не лише в полоні, а й зникнути за будь-яких інших обставин, тому повноваженням поліції є встановлення факту перебування в полоні чи зникнення безвісті.
- ▶ Нацполіція повинна проводити розслідування злочинів, якими можуть бути випадки катування та поганого поводження із військовополоненими у порушення норм міжнародного гуманітарного права.
- ▶ В поліції складають протокол і надають витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄДР) (за кожним фактом зникнення, викрадення або потраплення у полон органом досудового розслідування розпочинається кримінальне провадження).

У разі потреби рекомендуємо рідним осіб, які зникли безвісті, потрапили у полон, викрадені, разом із наданням заяви про вказаний факт здати біологічні зразки для виведення ДНК-профілю для подальшого їх порівняння. Відібрання зразків та проведення молекулярно-генетичної експертизи здійснюється лише за постановою слідчого. Експертиза проводиться за рахунок держави.

Як звернутись?

- Загальна «Гаряча лінія» нацполіції: 0-800-50-02-02 (дзвінки безкоштовні)
- На сайті <https://www.npu.gov.ua> є кнопка "Подати звернення", де ви можете:
- Заповнити он-лайн форму
- Відправити листа на електронну пошту (використати існуючі шаблони).
- Відправити листа на поштову адресу поліції (використати існуючі шаблони).

Нацполіція також відкрила «Гарячу лінію» для отримання інформації про розшук зниклих за номерами:

- 089-420-18-67
- 0-800-21-21-51 (дзвінки безкоштовні)

4. Координаційний штаб з питань поводження з військовополоненими

Утворений відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2022 № 257. Діє під координацією Головного управління розвідки Міністерства Оборони України.

Повноваження: ведення перемовин щодо обмінів (звільнення) полонених та заручників, здійснення самих обмінів, сприяння заходам щодо забезпечення міжнародно-правових зобов'язань України з поводження з військовополоненими, сприяння координації роботи різних державних органів військових формувань та громадськими об'єднаннями з питань поводження з військовополоненими, визначення шляхів та способів розв'язання проблем поводження з військовополоненими.

Як звернутись?

- Телефон ГУР МОУ: (044) 428-62-74
Ел.адреса: contact@gur.gov.ua
Адреса: 04176, м. Київ, вул. Електриків, 33

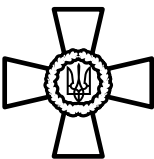
5. Гаряча лінія МВС щодо полонених, зниклих безвісти та загиблих українських захисників

На гарячу лінію можна повідомити інформацію про своїх рідних та близьких, які потрапили в полон, зникли безвісти, загинули в зоні бойових дій.

На лінії можна отримати послуги з психологічної допомоги, а також роз'яснення щодо прав рідних зазначених категорій осіб.

Як звернутись?

- «Гаряча лінія»: + 38-089-420-18-66

6. Об'єднаний центр з пошуку та звільнення полонених при СБУ

Діє на підставі Наказу СБУ № 573/152/252 від 8 квітня 2019 року

Повноваження: створення та ведення обліку осіб, які захоплені в полон, координація заходів, щодо звільнення незаконно позбавлених волі осіб та забезпечення ведення переговорного процесу.

Як звернутись?

- «Гаряча лінія»: +38 067 650 83 32, +38 098 087 36 01
Ел.адреса: united.centre.ssu@gmail.com
Адреса: 01601, м. Київ-1, вул. Володимирська, 33

7. Чат-боти Мінцифри.

- Пошук зниклих — один із найбільших ресурсів для пошуку дітей та дорослих, зниклих під час вторгнення росії. У Telegram-каналі легко орієнтуватися за допомогою хештегів із назвами міст https://t.me/poshuk_znyklyh
- Пошук Україна 2022 — Telegram-канал для пошуку людей по всій Україні. Щоб подати заяву на пошук, треба заповнити Google-форму, яка надійде волонтерам та бійцям ТрО <https://t.me/poshukukraina2022>
- Знайди рідних — бот, створений за ініціативи «Міжнародної асоціації кібербезпеки» та інших громадських організацій. https://t.me/Family_Search_bot
- Національне інформаційне бюро (розповідали вище) - надає інформацію про зниклих військових і цивільних — як загиблих, так і полонених або депортованих з України https://t.me/nib_uncsr_bot
- Чат-боти для пошуку людей в окремих регіонах:
- Пошук зниклих людей у Харкові https://t.me/Nadiia_Kharkiv_bot
- Для пошуку зниклих у передмісті Києва та Київській області https://t.me/findme_kyivobl_bot

Міжнародні організації:

Звернення до Міжнародного комітету червоного хреста

Женевські конвенції, а також звичаєве міжнародне гуманітарне право (МГП)

Повноваження: надання послуг сторонам конфлікту та сприяння захисту прав військовополонених і поліпшення їхнього становища (гуманітарна організація).

Представники МКЧХ можуть отримати доступ до місць утримання військовополонених, а також отримати дані про військовослужбовців, яких утримує росія.

МКЧХ мають право відвідувати всіх військовополонених і цивільних інтернованих осіб під час міжнародних збройних конфліктів. Ці візити допомагають забезпечити повагу до їхнього життя та гідності, нагадавши органам влади, що поводження з полоненими та умови їх інтернування або утримання повинні відповідати стандартам МГП, у них повинен бути доступ до медичної допомоги, їжі та води, не можна застосовувати щодо них тортури, залякувати або вдаватися до насильства.

Як звернутись?

- Центральне агентство з розшуку МКЧХ
- Ел.адреса: stabureau@icrc.org
- “Гаряча лінія”: +41 22 730 3600 | +7495 626 54 26 |

Але краще звертатись безпосередньо на контакти в Україні:

- “Гаряча лінія”: 0-800-300-155 (дзвінки безкоштовні)
- Ел.адреса: kyi_kyiv@icrc.org

Також функціонує Товариство Червоного Хреста в Україні: 0 800 332 656, лінія підтримки Червоного Хреста «Давай поговоримо»: 0 800 331 800.

Як повідомляють родичів про зникнення безвісти чи полон військового зі сторони в/ч?

1. Командир В/Ч у день зникнення безвісти, захоплення в заручники або полон військовослужбовця особисто повідомляє керівника ТЦК та СП за місцем проживання сім'ї, дату і причину зникнення безвісти/ захоплення в полон військовослужбовця. Сповідення складається у двох примірниках і перший примірник надсилається до військкомату (ТЦК та СП).
2. Керівник ТЦК та СП протягом 7 днів передає членам сім'ї офіційне Сповідення сім'ї (зразок нижче), а також він проінформувати щодо пільг, передбачених законодавством України, і роз'яснити порядок подання документів для призначення пенсії (допомоги) членам сім'ї. Усі отримані ТЦК та СП документи, які підтверджують статус військовослужбовця, зберігаються у центрі.
3. ТЦК та СП зобов'язані також не пізніше п'яти днів після отримання інформації повідомляти членів сімей про визволення з полону військовослужбовців або отримання інформації про місце перебування зниклих безвісти.

КОРИНЕЦЬ СПОВІЩЕННЯ СІМ'Ї № _____

Сповідення на _____
(військове звання, прізвище, ім'я, по батькові військовослужбовця,

який загинув (помер), зник безвісти, інтернований, потрапив у полон, захоплений у заручники)*

вручено _____
(ступінь споріднення, прізвище, ім'я, по батькові члена сім'ї або родича)

«_____» _____ 20____року.

Військовий комісар _____
(посада, військове звання, підпис, ініціали і прізвище)

* Підкреслити потрібно.

----- Лінія відрізу -----

Кутовий штамп
військового комісаріату

Гр. _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

(місце проживання)

СПОВІЩЕННЯ СІМ'Ї № _____

Сповіщаю Вас зі скорботою про те, що Ваш (Ваша) _____
(ступінь споріднення,

військове звання, прізвище, ім'я, по батькові)

(характеристика військовослужбовця)

Це Сповіднення є підставою для подання документів для призначення пенсії (матеріальної допомоги) і надання пільг в установленому законодавством порядку.

М.П.

Районний (об'єднаний, міський)
військовий комісар

(військове звання, підпис, ініціали і прізвище)

Начальник _____ відділення

(військове звання, підпис, ініціали і прізвище)

" ____ " _____ 20__ року.

Чи розривається контракт/ звільняються зі служби?

В усіх військових формуваннях (окрім НГУ): у разі захоплення військовослужбовця в полон або заручником, зі списків особового складу військовослужбовець **не виключається** та контракт не припиняється.

Безвісти зниклі залишаються у списках частини до визнання їх в установленому порядку безвісно відсутнім або оголошення померлим за рішенням суду.

В НГУ: Зниклі безвісти військовослужбовці **виключаються зі списків частини лише після ретельного розшуку та розслідування обставин** їх неповернення до частини, але не пізніше 15 діб з дня зникнення. Тобто військова частина розшукує військовослужбовця 15 діб, а потім може подати заяву про розшук особи, зниклої безвісти за особливих обставин до Нацполіції України. Одночасно офіційне повідомлення про зникнення безвісти отримують родичі, які також мають право подавати заяву про необхідність розшуку.

Як відбувається розшук зниклих безвісти нацполіцією?

Детальний порядок розшуку передбачений у ЗУ "Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин".

Особливими обставинами є збройний конфлікт, воєнні дії, тимчасова окупація частини території України, надзвичайні ситуації природного чи техногенного характеру.

Розшуку передує ПОДАННЯ ЗАЯВИ

Хто подає?

Заяву про розшук може подати будь хто, кому стало відомо про такі обставини (родичі, представники ВЧ, органи державної влади, місцевого самоврядування, громадські об'єднання).

Що вказується?

Вся наявна інформацію, яка може сприяти розшуку.

Куди подавати заяву?

До відповідного територіального органу Національної поліції України.

Нацполіція зобов'язана інформувати Уповноваженого з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин протягом 3-х днів з моменту отримання такої інформації або заяви.

Усі отримані дані вносяться до Реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, протягом 24 годин з моменту подання заяви.

Розшук відбувається із застосуванням усіх можливих законних методів та триває до встановлення місця перебування зниклої особи, місця поховання чи знаходження її останків.

Рішення суду про визнання особи безвісно відсутньою не є підставою для припинення її розшуку.

Якщо стало відомо про смерть зниклого.	Якщо стало відомо про перебування в полоні.
Уповноважений направляє родичам інформацію про обставин, що свідчать про смерть.	Держава здійснює усі можливі дії для обміну та повернення його додому.

<p>Що вважається достовірною інформацією про смерть?</p> <p>Результати аналізу і зіставлення інформації про вилучення людських останків, наданої пошуковими групами, посмертної інформації про такі останки, наданої бюро судово-медичної експертизи, інформації про профілі ДНК та результати зіставлення ДНК, надані ДНК-лабораторіями, з інформацією, що відома прозниклого.</p>	<p>Яким чином?</p> <p>Україна здійснює міжнародне співробітництво у сфері розшуку полонених та зниклих безвісти, з іноземними державами, Міжнародним Комітетом Червоного Хреста та міжнародними організаціями, які займаються розшуком зниклих безвісти та полонених.</p>
--	--

Що робити у разі, якщо ви дізнались про загибель особи?

<p>Якщо ви дізнались про загибель без можливості забрати та юридично ідентифікувати тіло (усно від побратимів чи командира, з інтернет ресурсів тощо)</p>	<p>Якщо тіло забрали та ідентифікували (є офіційне повідомлення від військкомату)</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. За можливості дізнатись обставини загибелі (зв'язатись з командиром, побратимами тощо) 2. Звернутись до Нацполіції із заявою про відкриття справи по факту смерті особи 3. Поліція передає за підслідністю до СБУ для проведення досудового розслідування. Потрібно звернутися до СБУ та дізнатися ПІБ слідчого у справі для подальшої взаємодії з ним 4. зв'язатись із органами та організаціями які зазначені в першому розділі 5. зв'язатись із військкоматом, дізнатись наявність/відсутність повідомлення від в/ч про підтвердження статусу Зниклого безвісти чи Акту про настання смерті 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Уточнити дату та час доставлення тіла; 2. Узгодити з ТЦК та СП, представниками місцевої держадміністрації або місцевого самоврядування місце, час та порядок поховання загиблого (померлого) військовослужбовця; 3. зібрати документи, необхідні для оформлення допомоги на поховання; 4. зібрати документи, необхідні для порушення клопотання про призначення пенсії (допомоги) сім'ї загиблого (померлого) військовослужбовця; 5. зібрати документи, необхідні для оформлення одноразової грошової допомоги у зв'язку із смерті.

Умови для визнання фізичної особи померлою

Фізична особа зникла у зв'язку із воєнними діями, збройним конфліктом - після спливу 2-х років від дня закінчення воєнних дій. З урахуванням конкретних обставин справи суд може оголосити фізичну особу померлою і до спливу цього строку, але не раніше спливу 6 місяців.

Визнання фізичної особи померлою здійснюється у судовому порядку, який встановлюється Главою 4 ЦПК України (за аналогією визнання фізичної особи безвісно відсутньою).

У разі оголошення померлим громадянина, який пропав безвісти за обставин, що загрожували смертю або давали підстави припускати його загибель від певного нещасного випадку, суд може визнати днем смерті громадянина день його гаданої загибелі.

Які гарантії мають члени сімей військовослужбовців, які зникли безвісти або перебувають у полоні?

Хто за законодавством вважається членами сім'ї військовослужбовця?

ЗУ «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин»

Близькі родичі та члени сім'ї особи, зниклої безвісти за особливих обставин, - чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням, а також особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки, у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.

На період зникнення безвісти під час проходження військової служби, військовослужбовцям надаються усі гарантії, передбачені ЗУ «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» та іншими актами законодавства України.

Щомісячне грошове забезпечення, в тому числі додаткові та інші види грошового забезпечення.

За військовослужбовцями, захопленими в полон або заручниками, а також інтернованими в нейтральних державах або безвісно відсутніми, зберігаються виплати в розмірі посадового окладу за останнім місцем служби, окладу за військовим званням, надбавки за вислугу років, інших щомісячних додаткових видів грошового забезпечення постійного характеру та інші види грошового забезпечення з урахуванням зміни вислуги років та норм грошового забезпечення.

УВАГА!

Право не поширюється на сім'ї військовослужбовців, які добровільно здалися в полон, самотільно залишили військові частини (місця служби) або дезертирували.

Грошове забезпечення виплачується таким членам сімей військовослужбовців:

- дружині/чоловіку;
- в разі її/його відсутності - повнолітнім дітям, які проживають разом з нею (ним), або законним представникам (опікунам, піклувальникам) чи усиновлювачам неповнолітніх дітей (осіб з інвалідністю з дитинства - незалежно від їх віку);
- особам, які перебувають на утриманні військовослужбовців, або батькам військовослужбовців рівними частками, якщо військовослужбовці не перебувають у шлюбі і не мають дітей.

У разі письмової відмови однієї з осіб від виплати грошового забезпечення її частка рівномірно розподіляється між іншими особами, які мають право на його одержання.

Важливо: виплата здійснюється до повного з'ясування обставин захоплення військовослужбовців у полон або заручниками, або визнання їх у встановленому законом порядку безвісно відсутніми.

Виплата грошового забезпечення здійснюється не більше ніж до дня виключення військовослужбовця зі списків особового складу військової частини.

УВАГА! У разі індексації грошового забезпечення, в тому числі додаткового та інших видів грошового забезпечення членам сімей військовослужбовців, захоплених у полон або заручниками, або безвісно відсутніх, виплачується з урахуванням такої індексації - з дня прийняття рішення про проведення такої індексації.

Виплата грошового забезпечення здійснюється з дня захоплення військовослужбовців у полон або заручниками або зникнення безвісти, членам сімей військовослужбовців.

Оформлення виплати

Підстава виплати грошового забезпечення - заява члена сім'ї на ім'я командира (начальника, керівника) військової частини.

Заява подається у такі строки:

до дня звільнення військовослужбовців, захоплених у полон або заручниками; протягом 3 років з дня набрання законної сили рішенням суду про визнання військовослужбовців безвісно відсутніми, але не пізніше ніж до дня набрання

законної сили рішенням суду про скасування рішення про визнання їх безвісно відсутніми.

До заяви додаються:

- копії сторінок паспорта повнолітніх членів сім'ї з даними про прізвище, ім'я та по батькові і реєстрацію місця проживання (перебування);
- довідка про реєстрацію місця проживання (перебування) членів сім'ї (у разі відсутності такої інформації в паспорті);
- копія свідоцтва про шлюб (у разі наявності);
- копії свідоцтв про народження дітей (у разі наявності);
- копія документа, що засвідчує реєстрацію в Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків (для осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це контролюючому органу і мають відмітку в паспорті, - копія сторінки паспорта з такою відміткою).

Строк розгляду поданих документів та ухвалення рішення - 15 днів.

Командир (начальник, керівник) зобов'язані повідомити заявника про рішення в письмовій формі.

У рішенні про відмову обов'язково має бути зазначена підстава відмови.

Відмова у виплаті грошового забезпечення

Рішення відмовити може бути прийняте у разі:

- заява подана особою, яка не має права на грошове забезпечення;
- не всі необхідні документи подані;
- заява подана з порушенням строків;
- військовослужбовець добровільно здався в полон, самовільно залишив військову частину (установу, організацію), місце служби або дезертирування.
- Важливо: якщо відмовили через неповний пакет документів - можна звернутись повторно із необхідними документами.

УВАГА! Рішення про відмову у виплаті грошового забезпечення може бути оскаржено у судовому порядку.

Скільки часу виплачується грошове забезпечення?

Грошове забезпечення виплачується щомісяця на підставі наказів командирів (начальників, керівників) військових частин (установ, організацій) членам сімей:

- полонених або заручників - до дня їх звільнення включно;
- безвісно відсутніх - до дня набрання законної сили рішенням суду про визнання їх безвісно відсутніми.

(НПА: Постанова КМУ від 30.11.2016 №884 "Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення сім'ям військовослужбовців, захоплених у полон або заручниками, а також інтернованих у нейтральних державах або безвісно відсутніх")

Виплата додаткової винагороди (до 100000 гривень)

НПА: Постанова КМУ від 28.02.2022 №168 "Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану"
Додаткової винагороди виплачується:

Захопленим в полон (крім тих, які добровільно здалися в полон)	Заручникам /безвісно відсутнім (коли зазначені події сталися як до введення воєнного стану, так і після його введення)
---	---

Розділ XXX Наказу МОУ від 07.06.2018 р. №260 "Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам"

Грошове забезпечення, в тому числі одноразові додаткові види грошового забезпечення, право на які у військовослужбовця виникло включно до дня визнання його судом безвісно відсутнім, виплачується членам його сім'ї, а в разі їх відсутності - спадкоємцям за їх зверненням на підставі наказу командира військової частини про виплату.

БЕЗКОШТОВНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ
ЮРИСТІВ ГО «ЮРИДИЧНА СОТНЯ»

0 800 308 100